GEMEENTE BEUNINGEN

Gemeenteraad van Beuningen

Datum : 16 juli 2024
Zaaknummer : 561604
Uw contact : Dyanne Kocken - Ouwens
Telefoon : 14 024
Onderwerp : Code rood financiële positie gemeente Beuningen

Geachte raad,

Wij hebben u op 14 en 30 mei jl. geïnformeerd over het financiële perspectief van onze gemeente voor de komende jaren. De u aangeboden perspectiefnota inclusief nieuw beleid vertoonde de volgende tekorten:

Resultaten (meerjaren)begroting 2024-2028	2024	2025	2026	2027	2028
Stand start perspectiefnota	778	3.571	-1.132	-833	-833
Bijstellingen huidig beleid	1.444	-2.178	-208	433	481
Geraamd resultaat excl voorgenomen nieuw beleid	**2.222**	**1.392**	**-1.339**	**-400**	**-352**
Voorgenomen nieuw beleid	-160	-1.595	-1.310	-1.160	-1.160
Geraamd resultaat na perspectiefnota	**2.062**	**-203**	**-2.649**	**-1.560**	**-1.512**

Met uitzondering van de formatie voor de griffie en de 3e boa heeft u in de raadsvergadering van 2 juli jl. het voorgenomen nieuw beleid voor kennisgeving aangenomen.

Begrotingsprognose 2025-2028: Flinke tekorten in alle jaren van de meerjarenbegroting
In de voorbereidingen op de begroting is het college geconfronteerd met meer negatieve bijstellingen. "Code rood" hangt niet meer als een donkere wolk boven ons maar is een feit geworden. De tussenstand van de meerjarenbegroting ziet er op 15 juli als volgt uit:

POSTADRES: GEMEENTE BEUNINGEN, POSTBUS 14, 6640 AA BEUNINGEN
BEZOEKADRES: VAN HEEMSTRAWEG 46, 6641 AE BEUNINGEN
TELEFOON: 14 024, TELEFAX: 024 - 6778078
E-MAIL: GEMEENTE@BEUNINGEN.NL, INTERNET: WWW.BEUNINGEN.NL
IBAN: NL55 BNGH 0285 0010 78, BIC: BNGHNL2G

Tussenstand (meerjaren)begroting 2025-2028		2024	2025	2026	2027	2028
Geraamd resultaat bij perspectiefnota		2.062	-203	-2.649	-1.560	-1.512
Formatie professionalisering (hoger)	S		-50	-50	-50	-50
Minder kosten DOP II (in formatie)	S		150	150	150	150
Ombuigingsvoorstellen	S		500	500	500	500
Meicirculaire	S	833	-859	581	396	401
Meicirculaire jeugd*			600	0	0	0
Groenbeheerplan	S		-246	-246	-246	-246
Jeugd essentiële functies	S		-922	-865	-867	-867
Zwembad	S	-28	-118	-13	-13	-191
IHP *1	S/I			-11	-11	-979
t Broek	S			-20	-15	-25
Sportvelden en accommodaties	S			-44	-34	-7
Voorbereidingskrediet Ewijk	I	-150	-150	-150		
Meerwaardeclausule Hutgraaf	I	-45				
Werkbedrijf, verdeelsleutel	S	90	-485	-549	-557	-635
Overige ontwikkelingen	S	-16	-101	36	64	25
Mobiliteitsplan	S		-20	-20	-20	-20
Taakstelling jeugd niet te realiseren zie meicirculaire	I		-600			
Geraamd saldo per 1 juli 2024		**2.746**	**-2.504**	**-3.350**	**-2.263**	**-3.456**
Grove raming nadeel BUIG		**-1.218**	**-1.218**	**-1.218**	**-1.218**	**-1.218**
Geraamd saldo inclusief BUIG		**1.528**	**-3.722**	**-4.568**	**-3.481**	**-4.674**

**1: hiervan is in 2028 € 739.000 incidenteel*

De twee grootste bijstellingen betreffen:

- De aanbesteding van hoogspecialistische jeugdhulp
  In aansluiting op de hervormingsagenda jeugd moet kleinschalige opvang gerealiseerd worden. Gecombineerd met loon en prijsstijgingen leidt dit tot een ingeschat structureel nadeel voor de gemeente Beuningen van circa € 900.000. Dit wordt op dit moment niet gecompenseerd door het Rijk.
- Verdeling van de BUIG-gelden (participatiewet). Dit wordt nu ingecalculeerd op € 1.200.000 nadelig. Dit is een voorlopige schatting gebaseerd op de meicirculaire. We onderzoeken of we voor dit nadeel aanspraak kunnen maken op de vangnetuitkering in 2025.

De eerste begrotingsprognoses 2025-2028 leiden (inclusief nieuw beleid) tot een tekort op de begroting van 3,7 miljoen in 2025 tot circa 4,6 miljoen in 2028. In deze ramingen is het groenbeheerplan verwerkt, voor het beheerplan civiel is een raming opgenomen. De beheerplannen voor wegen, civiel en gebouwen worden eind van dit jaar aan uw raad aangeboden. Het risico van het onderzoek bij de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) naar zowel het vastgoed als een nieuwe bekostigingssystematiek is nog niet gewogen. De komende jaren zullen er meerdere ontwikkelingen zijn op basis waarvan de begroting bijgesteld moet worden.

Toezichtskader provincie
Het financiële toezicht van de provincie richt zich op het bevorderen van een duurzaam gezonde financiële huishouding van lokale en regionale overheden. Het uitgangspunt daarbij is dat gemeenten, waterschappen en bij wet ingestelde samenwerkingsverbanden tussen lokale overheden (gemeenschappelijke regelingen) primair zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen financieel beleid en beheer en daarmee in staat zijn om de wettelijke taken uit te voeren.

Er zijn twee vormen van toezicht: repressief en preventief toezicht. Voor het toekennen van de toezichtvorm voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is het reëel en structureel sluitend zijn van de (meerjaren)begroting het bepalende criterium. De provincie maakt een risicobeoordeling waarbij onder andere de realiteit van ombuigingen en onderhoudsramingen wordt meegenomen, maar ook de schuldpositie, grondexploitatie en de verbonden partijen worden beoordeeld. Daarnaast vormen de kengetallen uit het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' zoals gepresenteerd door de gemeente een rol in de beoordeling. Het gaat dan om:

- Solvabiliteitsratio: de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen;
- Schuldquote: weerspiegeling van de schuldenlast ten opzichte van het eigen vermogen;
- Netto Schuldquote: is de schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- Grondexploitatie, verhouding van de grondwaarde tot de totale baten;
- Structurele exploitatieruimte begroting én meerjarenraming (MJR): het wel of niet structureel en reëel in evenwicht zijn van de begroting en meerjarenraming;
- Belastingcapaciteit, inzicht in de belastingdruk tot het landelijk gemiddelde.

Ook de ratio weerstandsvermogen (zoals gepresenteerd door de gemeente) wordt betrokken bij het toezicht om het element risico's ten opzichte van de aanwezige weerstandscapaciteit in de beoordeling mee te nemen. Ook de totstandkoming van deze ratio wordt hierin betrokken.

Om voor repressief toezicht in aanmerking te komen moet of de eerste jaarschijf sluitend zijn of het is voldoende aannemelijk dat het structureel en reëel evenwicht in uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming tot stand zal worden gebracht.

Op basis van de eerste begrotingsprognoses heeft de gemeente Beuningen flinke tekorten in alle jaarschijven van de meerjarenbegroting. Als we geen maatregelen nemen, komt de gemeente Beuningen in aanmerking voor preventief toezicht.

Bij preventief toezicht moeten de begroting en alle begrotingswijzigingen vooraf ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten (GS) worden voorgelegd. Met dit goedkeuringsinstrument kunnen GS ingrijpen in de financiën van ons als gemeente. Zij kunnen goedkeuring onthouden als de begroting of een begrotingswijziging in strijd met het recht of het algemene financiële belang is.

Ingrijpende besluiten voor begrotingsjaar 2025
Het college is van mening dat de regie over het financiële huishoudboekje van de gemeente Beuningen in eigen hand moet blijven. Dit betekent dat al onze inspanningen erop gericht zijn om een sluitende begroting voor 2025 op te stellen. Dit vraag om onder meer de volgende ingrijpende besluiten:

- Al het nieuwe beleid wordt met 1 jaar uitgesteld zodat we tijd kopen om samen met uw raad te komen tot een pakket aan ombuigingsmaatregelen
- Van beleid (zoals bijvoorbeeld vervangingsinvesteringen) dat nog niet geëffectueerd is wordt onderzocht of dit nog 1 of meerdere jaren uitgesteld kan worden.
- Met de provincie is een afspraak gepland om voor het begrotingsjaar 2025 in aanmerking te komen voor:
  a. Inzet van de algemene reserve tot een bedrag van circa 600.000- omdat de nieuwe financieringssystematiek van het gemeentefonds eerder wordt ingezet. In het BOFv (bestuurlijk overleg financiële verhoudingen) zijn afspraken gemaakt met de ministeries Financiën en Binnenlandse zaken dat dit nadeel alleen voor het jaar 2025 als incidenteel mag worden beschouwd en daarvoor reserves mogen worden ingezet.
  b. Verdere inzet van de algemene reserve waarbij we toch nog het predicaat repressief toezicht ontvangen;
- Verdere verkenning naar de herverdeling van de BUIG-gelden
- OZB- en overige opbrengsten: als bovenstaande maatregelen niet voldoende zijn om tot een sluitende begroting 2025 te komen is het onontkoombaar om onze opbrengsten waaronder de OZB te verhogen.

Ombuigingskader
In voorbereiding op gesprekken met uw raad maakt het college een ombuigingskader. Als gemeente kunnen we aan drie knoppen draaien om weer tot een structureel en reëel begrotingsevenwicht te komen. Dit zijn: onze opbrengsten verhogen, ambities en nieuw beleid verminderen en bezuinigen op het huidig takenpakket. Hierbij moeten we er rekening mee houden dat de resultaten niet meteen kunnen worden ingeboekt. Dit heeft te maken met de omvang van de noodzakelijke ombuigingen en de doorlooptijd van de onderzoeken naar bezuinigingen. Denk bijvoorbeeld aan afbouw van subsidies of taakstellingen bij gemeenschappelijke regelingen waarvoor een meerderheid in het Algemeen Bestuur noodzakelijk is.

Vervolgproces
Wij doen een verzoek aan de agendacommissie om tijdens de 1e commissievergadering na het zomerreces op 18 september of een andere avond tijd te reserveren om het bovenstaande nader toe te lichten en met elkaar te bespreken. Ook nemen we u na het zomerreces mee in een financiële benchmark van de gemeente Beuningen en het ombuigingsproces voor de jaren 2026 en verder.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders

Dyanne Kocken
Secretaris

Daphne Bergman
Burgemeester